

Pomembno zasedanje OOOF v Ptuj

ptuj, 4. junija (LP). Danes je bilo v Ptuj v dvorani OF zasedanje okrajnega odbora Osvobodilne fronte, katerega glavni namen je bil seznaniti članstvo OF z bistvom reorganizacije našega družbenega gospodarstva na novo.

Referat o reorganizaciji, ki ga je predsednik OOOF tov. Tramsšek, pradi njegove važnosti, prinašamo v celoti.

Tovariši in tovarišice!

Naše politične in gospodarske organizacije so že velikokrat po osvoboditvi postavljale na dnevni red svojih zasedanj in konferenc vprašanje naše politike na vasi. To na eni strani dokazuje ljudskost naše oblasti, kateri ne more biti vseeno, kako se razvija življenje delovnega kmeta, ki je eden med nosilci oblasti v naši državi. Na drugi strani je to vprašanje moralno biti čisto predmet našega razpravljanja tudi zato, ker so izredno težke prilike prejšnjih let ustvarjale na vasi takšno situacijo, da je včasih že resno ogrožala življenjski standard našega delovnega človeka, predvsem delavca — nosilca oblasti v mestu.

Z velikimi napori vseh naših delovnih ljudi nam je v zadnjem letu uspelo skoraj v celoti stabilizirati situacijo na trgu, uravnovesiti denarno blagovno odnose, spraviti v sklad cene kmetijskih pridelkov s cenami industrijskega blaga na osnovi proste trgovine. Zato smo danes, ko vas več ne ogroža direktno in v taki meri kot včasih naše mesto, v toliko ugodnejšem položaju, da ponovno trezno pregledamo položaj.

Leto 1939 je propadlo na področju takratnega okrožnega sodišča v Mariboru 3400 kmetij

V letu 1939, torej takrat, ko so bili na oblasti klerikalci, samozvani prijatelji kmeta, je bilo prodano na področju bivšega okrožnega sodišča Maribor na dražbi v enem samem letu 3400 kmetijskih gospodarstev. (Tu niso bila tista gospodarstva, ki so delno prodajala zemljo). V letu 1949, torej takrat, ko smo (kakor to pravijo naši sovražniki) vršili »največji pritisk na kmeta«, pa je na področju istega sodišča propadlo (bilo zaplenjenih) recni in pihi 48 kmetijskih gospodarstev in še to v glavnem kulaških. Tovariši odborci, to je samo eden od dokazov, kako izgleda »naše sovražstvo« do kmeta v primeri s toliko opevanim klerikalnim Koroševim »prijateljstvom« do kmeta. Samo v glavnih nemnežev in sovražnikov se lahko porodijo pripovedi o sovražnosti komunistov in Partije do kmeta. Nosilec ljudske oblasti je delavec, kmet in delovni inteligent; drug brez drugega ne morejo obstojati. Njihova oblast pa se lahko združuje samo ob stalnem naraščanju borbe za njihovo boljše in lepše življenje. Kako bi mogel kmet kot eden med stebrov ljudske oblasti delati proti samemu sebi? Kako bi mogla Partija delovnega ljudstva delati proti voli ljudski oblasti?

Vsi naši delovni ljudje si naj zapomnijo, da je ljudska oblast življenjsko vezana na borbo za socializem. Kaj se to pravi? Zapomnimo si in razložimo našim delovnim ljudem, da bodo imeli, obdržali in naprej razvijali svojo ljudsko oblast le tako dolgo, dokler bodo gradili socializem, to je, dokler bodo v praksi odpravljali mož-

danje delo in napravimo načrte za bodočnost.

Kakor vedno, tako je tudi tokrat Centralni komite naše Partije pravčasno opozoril na nekatere slabosti v delu na vasi, ki jih je treba hitro odkloniti. S svojim jesenskim navodilom nam je v neki meri pokazal celo novo pot, po kateri bo treba hoditi. Res je, da naše organizacije dovolj počasi sprejemajo to navodilo predvsem zaradi tega, ker so osnovne partijske organizacije, kakor tudi fronte, posebno pa še aktivisti vzel navodilo površno in niso v njem pravočasno videli nove vsebine. Ni treba posebej razlagati, da je med tem sovražnik znatno okrepil svojo dejavnost.

Dovolite tovariši, da takoj uvodoma opozorim na zahrbtno klevetniško gonjo sovražnika proti naši Komunistični partiji. Zdi se mi, da mu v našem okraju ta gonja celo uspeva, predvsem zaradi naše neaktivnosti in pa zaostalosti naših ljudi. Večinoma se poslužuje verskih čustev naših kmetov in kmetice ter takole razlaga: »Komunisti so nevarni ljudje, zato so proti veri; kmetje so verni, zato pa so komunisti proti kmetom.« Nekateri naše prejšnje težave na vasi, posebno pa borbo proti vaškim spekulantom kažejo kot dokaz, da hoče Partija likvidirati našega kmeta. Mislim, da imamo dovolj argumentov, s katerimi lahko pokažemo našemu kmetu, koliko je ta gonja klevetniška in dejansko sovražna ne samo Partiji, ampak predvsem kmetu samemu. Hotel bi pokazati samo dve številki, ki bosta služili temu, poleg tega pa tudi za lažje razumevanje naše partijske politike na vasi.

nost, da bi eden živel na račun drugega, ali pa cel sloj ljudstva na račun drugega sloja, dokler bodo v svoje medsebojne odnose uvajali enakopravnost. Vse to pa je možno in nujno ob stalnem izboljševanju življenja delovnih ljudi, kajti siromastvo je vir sovražstva in nerada.

Gre torej pri izgradnji socializma za to, da vsi prispevamo enakopraven delež v borbi za boljše življenje, ki ga lahko ustvarimo samo na ta način, da bomo pridelovali čim več blaga. Zato ni čudno, da je naša Partija od vsega začetka polagala največjo pozornost napredku v proizvodnji. Vse naš petletni plan je en sam velikanski napor, da bi dobili takšne kapacitete, ki nam bodo lahko ustvarjale večje količine prepotrebnih stvari za boljše življenje. V tem pogledu smo v naši industriji zelo napredovali, ta pa začenja nuditi ugodne pogoje tudi za razvoj kmetijskega. Kmetijstvo je do danes kljub nekaterim našim naporom vendar le zelo zaostalo v primeri z industrijo. Vzemimo podatke iz razprave na zadnji proračunski seji okrajne skupščine, kjer je bilo dokazano, da kmetje, katerih je v okraju dobrih 75%, prispevajo družbi v obliki davkov komaj 32%, medtem ko delavci iz našega okraja, katerih je komaj 25%, prispevajo več kot 65% davka, ki ga tovarne in obrati odvajajo v obliki družbenega prispevka. Tovariši aktivisti, ne izpuščimo teh številki iz vida, imejmo jih pred očmi vedno takrat, kadar kmetu razlagamo in kažemo pot, po kateri naj hodi.

Prispevek kmetov skupnosti

Ali bi mogel naš kmet dati skupnosti še kaj več kot da? Očitno je, da je breme, ki mu ga nalagamo, že dovolj veliko, več ni v stanju dati. Njegova proizvodnja je v primeri z industrijsko zaostala, primitivna, takšna, ki zahteva mnogo več človeškega dela za manj blaga. Kar je še prav posebno važno, ta proizvodnja ni zahtevala samo za našo industrijsko, ampak prav tako tudi za kmečko proizvodnjo v drugih naprednejših državah, kar zelo negativno vpliva tudi na našo industrijsko ceno, ki mora zaradi visokih kmečkih cen biti tudi višja, kakor v inozemstvu. Razumljivo je, da je taka situacija samo v škodo celotni skupnosti. Mi smo in moramo biti navezani na zunanji trg, tako z našimi industrijskimi, kakor tudi s kmetijskimi pridelki. Pod sedanjimi pogoji smo seveda nismo sposobni prave in pametne konkurence, ker nam kmetijstvo zaostaja, ne gre v korak z industrijo, zaradi tega malo prideluje in to malo pridelka, je neprimerno dražje od tujega, kar pridelajo drugje. Zaustavimo sedaj pri vprašanju ali je prav, da naš delavec kupuje žito, mast in drugo hrano kot bi pa isto blago lahko dobil ceneje drugje na zunanjem trgu. To bi mu zopet omogočilo, da tudi svoje pridelke ceneje daje. Gotovo ni prav, ker v končni liniji to pomeni, da kmet ne bo na račun delavca. To pa ni prav, niti enakopravno. Mi smo to ne mogli dopuščati toliko časa, dokler

smo morali trošiti veliki del deviznih sredstev za nakup opreme za našo novo industrijo. Tolklo časa je delavec to tudi razumel.

Iz referata tovariša Kidriča vemo, da bomo z izvršitvijo petletke odpravili pomanjkanje deviznih sredstev, ker bodo naše najnujnejše potrebe za uvozom manjše kot naše možnosti izvoza. Takrat tudi ne bomo smeli več braniti delavcu, da si hrano kupi tam, kjer je cenejša. Prosta trgovina med deželami pa pomeni, da bo prodajal svojo roboto samo še takrat, kadar jo bo ponujal po istih cenah, kakor to dela svetovni trg. Ampak kdo bo to zmogel? Le ti, ki prideluje na moderni način, kakor to delajo oni, ki zalagajo svetovni trg. To se pravi, kdor zmoro modernizirati svoj obrat, ta bo lahko tudi v bodoče obstojal. To bodo najlažje in najtemeljiteje zmogli kmetijski veleobratniki. To bodo do neke mere že lahko napravili tudi kmetje, združeni v okrajno splošno kmetijsko zadrugo. Ne bodo pa v stanju modernizirati svojih obratov razdrobljena gospodarstva sama zase, niti v pogledu nabave strojev in drugih nujnih in važnih investicij, niti v pogledu koristnega uporabljanja teh modernih sredstev.

V tem pogledu se torej naša politika — politika Partije in Fronte ne menja, ker se menjati ne more, če hočemo delovnemu človeku zares pomagati. Zadržal sem se na tem tolačenju, ker mislim, da je to potrebno, da bi

zmogli naši kmetje o tem razmišljati, da bi naši frontni aktivisti pojasnjevali te sicer več ali manj znane stvari tako dolgo, dokler naš sleherni kmet ne bo jasno spoznal vzrokov, ki ga ženejo z vso silo na novo socialistično pot, dokler ne spozna, da more to koristiti predvsem njemu samemu, potem pa tudi vseh naših družbi. Pojasnjevati tako dolgo, da bo sleherni kmet spoznal sovražno poreklo blebetanja o sovražstvu Partije in komunistov do kmeta, da bo vsak spoznal, da je le njegova zaostalost — zaostali način njegovega gospodarjenja — dejansko njegov največji sovražnik, tisti pa, ki ga iz te zaostalosti vleče (četudi vsahil na silo) pa njegov najpristnejši tovariš ali prijatelj.

Ce je torej partijska linija v teh osnovnih principih ostala neizpremenjena, v čem je potem tisto novo v njeni liniji, o kateri sem uvodoma govoril. Nova je in mora postati naša pot glede dnevnega praktičnega izvajanja te linije v življenju. Naša Partija je dalje časa ostro kritizirala prilike in razmere v delovnih zadrugah, predvsem pa tudi v kmetijskih zadrugah in drugih. Mi seveda ne kritiziramo obdelovalnih zadrug kot velikih obratov, katerih mogoče ne bi rabili, kakor to hočejo nekateri sovražniki prikazovati. Ne, mi kritiziramo načine njihovega ustanavljanja in njihove notranje ureditve kot tipično kolhozno birokratske. Pa ne zato da jih v vsakem primeru razkenemo, ampak da iz njih napravimo prava socialistična gospodarstva.

Leta 1948 in 1949 smo v želji, da čimprej pripomoremo k boljšemu življenju naših delovnih ljudi, ustanavljali delovne zadruge širom naše domovine. Poleg velikih potreb na našem notranjem gospodarstvu, nas je na to priganjala tudi želja, da pred vsem svetom dokažemo neosnovanost moskovskih trditve, da mi v Jugoslaviji ne mislimo resno z izgradnjo socializma. Takrat še nismo dvomili v »socializem« Sovjetske zveze, niti v njihove »socialistične« teorije, zato smo tudi segli po njihovi metodi ustanavljanja in organiziranja delovnih zadrug. Triletna praksa pa je marsikatero sovjetsko teorijo postavila na laž, med drugimi pa nam je pokazala, da se »kolhozne delovne zadruge«, to je takšne, kakršne smo jih ustanavljali vsaj pri nas, niso obnesle. Tukaj gre predvsem za notranji ustroj teh zadrug, ki ga je treba ostro skritizirati in odpraviti napake tega ustroja.

Predno bi prešel na kritiko notranjih razmer, bi želel orisati še nekatere zunanje razmere, ki so vladale v teh treh letih, katere pa so po svoje doprinele, da je situacija znotraj teh zadrug še slabša, kakor bi sicer morala biti. V mislih imam tri stvari: informbirojevsko gospodarsko blokado, vojno v Koreji in predlansko sušo. Vse te stvari so ustvarile posebno situacijo v naši deželi, s katero pa ob priliki ustanavljanja kmetijskih delovnih zadrug nismo mogli računati. Informbiro nam je sicer že tedaj grozil, vendar resno tega nismo verjeli, ker smo bili mnenja, da socialistična dežela te grožnje ne more izpolniti. Praksa pa je pokazala, da so grožnje temeljito izpolnili. To je pa tudi pokazalo, da tam ne gre za socialistično deželo. Zaradi blokade, suše in vojne na Koreji, ki je visoko dvignila cene uvoznemu blagu in povzročila splošno vojno nevarnost in s tem povezano oboroževanje, smo morali trošiti velike količine vsote, vlagati velike napore za izpolnitev naših planskih nalog, poleg novonastalih, kakor tudi za stabilizacijo našega gospodarstva, kar nam vključ vsem naporom ni v celoti uspelo. Pomanjkanje potrošnega industrijskega blaga je usmerjalo odvišne denarne fonde prebivalstva v nakup kmečkega blaga, to pa je na tej strani visoko dvignilo cene kmečkih pridelkov na prostem trgu. V teh časih je zaradi take situacije že kmet z dvema hektarjema, včasih celo z manj, uspeval, da je s štiridesetimi do petdesetimi delovnimi dnevi živel skozi vse leto še dokaj dobro. V takih pogojih, ko neka skupina državljanov lahko živi na račun tako malega števila delovnih dni, medtem ko morajo, n. pr. (Nadaljevanje na 2 strani)

Na gradnjo ceste je odšla doslej ena najmočnejših brigad iz ptujskega okraja

V zgodovini mladinskih delovnih brigad, ki so odhajale iz ptujskega okraja na razna važna gradbišča širom naše domovine, nedvomno ne bo pozabljen 31. maj 1952, ko je odšla iz Ptuja na gradnjo ceste Vrhnika-Logatec ena najmočnejših mladinskih brigad. Štela je namreč 200 izbranih članov, okrog 30 mladincev in mladink pa je bilo zavrženih zaradi fizične šibkosti.

Mladinsko delovno brigado je spremljala na železniško postajo v Ptuj godba SKUD »Jože Lacko«, mladinski funkcionarji in drugi. Na postaji se je poslovil od brigade ter ji želel veliko delovnih in drugih uspehov sekretar

mladinskega komiteta tovariš Matiji Pajnikher.

Ni dvoma, da bo mladinska delovna brigada »Jožeta Potrča«, kakor se imenuje, na delovnem mestu pri gradnji ceste Logatec-Vrhnika častno za stopala mladino ptujskega okraja te se uvrstila med brigade, ki zavestno disciplinirano, požrtvovalno in predna no gradijo nove objekte v FLRJ.

V ponedeljek je odšla za brigado »Jožeta Potrča« na Vrhniko še 13 mladincev, ki bodo prav tako sodelovali pri gradnji ceste, v prostem času pa obiskovali seminar, ki bo usposobil mladince za funkcionarje mladinskih komitejev.

Letošnji okrajni proračun znaša 182,375.000 din

Proračunske razprave in sprejemanje proračunov spada letos v obdobje, ko je naše gospodarstvo že stopilo v novi gospodarski sistem, ki uveljavlja demokratičnejše principe planiranja in upravljanja narodnega gospodarstva in ki ima za posledico precejšnje spremembe v finančnem sistemu. Tako je glavna značilnost letos sprejetih proračunov v tem, da sedaj ni več splošno državnega, splošno republiškega in splošno okrajnih proračunov, ki bi vključevali proračune nižjih organov oblasti, temveč ima vsak od navedenih organov svoj samostojen proračun, ki ga sestavlja sam, seveda v okviru splošnega družbenega plana. Popolna samostojnost v tem pogledu je za letos okrnjena samo še v dejstvu, kot je to ob priliki sprejemanja letošnjega okrajnega proračuna dne 31. maja t. l. izjavil predsednik OLO Ptuj tov. Petrovič, da so bile še za letos osnovne kvote dohodkov določene od višjega organa oblasti.

Naš letošnji okrajni proračun ima poleg tega še druge značilnosti. Ena teh je izražena v omejevanju vseh nepotrebnih in nekoristnih izdatkov, druga pa v tem, da bo zaradi še nedokončane upravne reorganizacije v drž. upravi kakor v podjetjih, morala biti spremenjena marsikatera postavka izdatkov.

Struktura proračuna se napram proračunom prejšnjih let ni bistveno spremenila. To nam pa omogoča, da s primerjanjem lanskega proračuna dobimo pravi vpogled v proračun za letošnje leto. Treba se je torej seznaniti z izvršitvijo lanskoletnega proračuna, vsaj globalno, da bi lahko videli predvsem njegovo letošnje znatno povečanje. Lanskoletni dohodki so znašali 76 in pol milijona dinarjev, izdatki pa 72,304.000 din. V lanskoletni izvršitvi plana je znatno odstopanje v nekaterih vrstah izdatkov, pa pr. v izdatkih za prosveto, kjer je bilo planirano 24,125.800 din, izvršeno pa le z 22,515.960 dinarji, prav tako pa v zdravstvu in soc. zaščiti, kjer znaša razlika, le da obratna (planiran znesek izdatkov preseženi) nad 2 in trideset milijona dinarjev.

LETOŠNJI PRORAČUN PREDVIDEVA 182,375.000 DIN DOHODKOV IN TOLIKO IZDATKOV

Lanskoletni proračun ni obsegal nikakih investicij, letos pa so planirane v višini 13,400.000 din, za ceste je bilo predvideno 2,073.000 din, letos pa 12,024.000 din. Prosveta je udeležena s 45,242.700 dinarji (26 odstotkov skupnih izdatkov), socialna zaščita prebivalstva z 18,341.000 dinarji (10 odstotkov skupnih izdatkov), zdravstvo z 68,495.000 din (37,5 odstotka skupnih izdatkov), drž. uprave s 30,344.000 din (16 odstotkov skupnih izdatkov) ter rezerva s 5,451.800 din (3 odst. izd.).

Kot vidimo, je znatno povečana vsota v proračunu za prosveto (za 98 %), za socialno skrbstvo in zdravstvo (za 167 %) ter na videz za državno upravo (zaradi nadomestila za industrijske in živilske bone), kjer pa v resnici povečanja ni.

Povečanje izdatkov za prosveto in kulturo ter zdravstvo si moramo tol-

mačiti predvsem z ekonomskimi cenami, posebej za zdravstvo pa z novimi ustanovami ter razširjenimi funkcijami. Proračun vsebuje torej 182,375.000 dinarjev in prav toliko izdatkov.

Zanimivo je ugotoviti viro dohodkov proračuna, od katerih odpade na dohodke iz gospodarstva 11%, na kmečko dohodnino 77%, na dohodnino obrtnikov 2,9 %, na davek na dediščine in darila ter takse 4,3%. Iz teh števil je razvidno, da najvišji delež dohodkov proračuna tvori kmečka dohodnina. Iz tega bi lahko kdo sklepal, da kmetijstvo daje največji prispevek družbi, kar pa se zdaleč ne odgovarja dejanskemu stanju. Upoštevajoč število prebivalstva v posameznih sektorjih gospodarstva ni težko ugotoviti resničnih razmerij družbenega prispevka. Tako prispevajo delavci s področja okraja za kritje splošno družbenih potreb letno 490,905.000 din, medtem ko odvajajo kmetje le po 216,931.000 din, obrtniki 6,724.000 din, svobodni poklici pa 2,464.000 din. Pri tem je treba še upoštevati, da je delavskega prebivalstva v okraju le ena četrtnina.

Odborniki OLO Ptuj so predloženi proračun v soboto, 31. maja na svoji drugi redni seji sprejeli in soglasno potrdili. V tozadevni diskusiji so sicer sfavili pripombe na nekatere postavke proračuna predvsem glede izdatkov, vendar do večjih sprememb napram prvotnemu predlogu ni bilo.

Nad vse zanimiva je bila na seji diskusija, v kateri so mnogi odborniki zahtevali uvedbo posebnih kmetijskih ur v osnovnih šolah, ustanovitev kmetijske šole v okraju in odbornik iz Juršinc ustanovitev nižje gimnazije v Juršincih.

Po nastopu mnogih odbornikov, ki so zahtevali pomoč s strani okraja za rešitev njihovih perečih gospodarskih zadev, je bilo razvidno, da segajo še vse premla po najuspešnejšem in najbolj gotovem sredstvu: po samopomoči in da je treba čim, ko to ne zaleže dovolj, klicati na pomoč oblastvenih organov. Najlepši primer za to je nudil odbornik iz Dornave, ki je pozival na pomoč okraj za ureditev 150 m dolgega nasipa ob Pesnici, ko bi bilo vendar treba najprej uporabiti vsa razpoložljiva lokalna sredstva in sile za zgraditev nasipa.

Prijave za nastope na mladinskih festivalih

Mladina iz ptujskega okraja se že več mesecev pripravlja na okrajni mladinski festival, ki bo v Ptuj 21. in 22. junija. Priprave za mladinske dneve oz. festivale po centrih okraja so zelo razgibale našo mladino pa tudi razna društva. Do sedaj so bili izvedeni mladinski festivali v Strnišču Markovih in Majšperku ki so zelo dobro uspeli.

V nedeljo, 8. junija, bodo mladinski festivali v Podlehniku, Cirkulanah in Polensaku. V ostalih centrih kot n. pr. v Središču, bodo mladinski festivali s 15. junijem.

Okrajni komite LMS Ptuj poziva vse mladinske aktivne, dramske, folklorne, fizikalne in druge skupine, ki se še niso prijavile in se še mislijo prijaviti za nastop na okrajnem mladinskem dnevu oz. festivalu, da to storo do 10. t. m. Prijave sprejema okrajni komite LMS Ptuj.

Obveščamo tudi vse aktivne, da smo začeli s prodajo značk za festival. Značke bodo služile kot vstopnina na vse kulturne, fizikalne in druge prireditve. Zato naprošamo, da si jih čimprej prisrke.

V okviru festivala bo trgovska mreža priredila velik sejem z bogato izbiro vsakovrstnega blaga. Organiziran bo tudi srečolov, zato vljudno naprošamo vsa podjetja, drž. posestva, obrtnike itd., da bi nam pomagali s kakimi dobroti. Z dobikom srečolova bomo krili del izdatkov za festival.

OK LMS Ptuj

NAŠIM ČITATELJEM!

Podražitev tiskarskih uslug in papirja na 6.25 din po izvodu ob dosežanih nakladi nam onemogoča kritje vseh efektivnih stroškov pri dosežani ceni 6 din za izvod, zaradi česar smo prisiljeni zvišati ceno po izvodu na 8 din, začeti s štev. 23-52.

Glede na gornje zvišanje se obračamo na vse naročnike, bralce in prodajalce, da nam pomagajo tudi v bodoče pridobivati nove naročnike.

Obenem vabimo čimveč delovnih ljudi s področja ptujskega okraja, da nam z dopisi o vseh problemih in dnevnih življenjskih praksi kakor tudi z

raznimi vprašanji, sporočili, obvestili in vsaj kratkimi vestni pripomorejo, da bo naš lokalni list barvit, življenjsko, informativno ter poučnovzgojno ogledalo vsega dogajanja v okraju, da bo zgleden frontni aktivist, od katerega bodo desetine tisočev delovnih ljudi dobivali vsa potrebna politična in gospodarska ter kulturna pojasnila in navodila.

Agit-prop. komisija, razširjeni uredniški odbor ter uredništvo objublja, da bodo storili skupno z dopisniki in bralci vse, da bodo gornji cilji dejansko doseženi.

Zakaj pater Glavač iz Podlehnik in župnik Krošl Jože iz Cirkulan nista hotela podpreti naše borbe za Trst?

Ptuj, 4. junija (V. J.). — Ne bi bilo koristno razpravljati o meni pred javnostjo v časopisu, je dejal pred nedavnim pater Glavač iz Podlehnik, ko sem se pri njem osebnostno zanimal, zakaj je izdal po zgledu župnika Krošla iz Cirkulan vse ostale duhovnike iz ptujskega okraja, ko so ti ob času londonske zakulisne konference v zvezi s Trstom in nesramnega izstavljanja italijanskih iredentistov in informbirojevcev ter Vatikanu branili odločno zahtevo našega ljudstva, da se takoj prekine konferenca. Med 36 duhovnikov iz ptujskega okraja je 34 duhovnikov odprto izrazilo svoje ogorčenje proti barantanju za Trst ter se je s podpisom protestne resolucije CMD postavilo v odločno obrambo pravice tržaških in primorskih Slovencev ne glede na to, da bodo prišli v nasprotje s škofom dr. Držičnikom ali celo Svetim očetom ter drugimi katoliškimi visokimi dostojanstveniki, ki so istočasno z običajno »krišćansko previdnostjo« podpirali italijanske iredentiste in informbirojevce v pohlepu za Trst in osvobodena mesta Primorske in naphovali raco o »preganjanju« verske svobode v Jugoslaviji. Čeprav kot pravi pater Glavač Stefan, ni v zgodovini minoritov primerov, da bi bili člani kakih organizacij ali da bi podpirali stališče kakih izvenckrskven organizacij, je ptujski župnik in gvardijan dr. Gojkošek Marjan na čelu vseh ostalih minoritov brez oklevanja podpisal resolucijo, zavežajoč se, da mu ne more nikdo braniti izražanja svojih patriotskih čustev ali izvrševanja patriotskih dolžnosti, ko gre za pravice našega ljudstva in naše domovine, ko gre za Trst in osvobodeno Primorsko. Nikdo ga ne more prisiliti, da bi branil interese sovražnikov proti naši zemlji, niti sveti oče, čeprav je katoliški duhovnik.

Po daljšem razgovoru s patrom Glavačem Stefanom, v katerem je opravičeval svoje patriotsko zadržanje napram vprašanju Trsta z osebnim ogorčenjem zaradi materialnih težav, sem tudi verjel, da si je pater Glavač v svojem neupravičenem odporu proti ljudski oblasti, borbo za Trst izbral kot primerno priliko, da odkloni karkoli je ljudskega, tudi resolucijo

CMD ali vsako drugačno obliko ljudskega ogorčenja proti londonskemu zakulisnemu barantanju zaradi Trsta.

Torej ne bi bilo koristno razpravljati pred javnostjo niti pred tukajšnjimi niti pred primorskimi ljudstvom o patru Glavaču in ostalih poedincih, ki pač mislijo, da je enotnost le tam, kjer so oni in da je tam ni, kjer ni njih. Zanje so resolucije le kos papirja in podpisi na njih le ničvredna formalnost, dočim so v Londonu točno vedeli, da demonstrirajo v Jugoslaviji delovni ljudje, ki so polni ogorčenja nad njihovim početjem v zvezi s Trstom, da so to patrioti socialistične domovine Jugoslavije, ki niso nikdar pristali na barantanje s svojimi pravicami. V Rimu so točno vedeli, da v Jugoslaviji niso demonstrirali niti pisali niti podpisovali resolucij s parolami »Življenje damo, Trsta ne damo« škofa Vovk, dr. Držičnik, pater Glavač, župnik Krošl in drugi, ki so smatrali, da ogorčenje množice Jugoslavije zaradi londonskega barantanja nikdo ne posluša, ker tega ogorčenja ne izražajo visoki predstojniki katoliške cerkve, vsi minoritski patri in župniki, ki nimajo časa braniti narodnih pravic, ker branijo »preganjanje« vero.

Najmanj se je treba bati, da bi škodovalo, če javnost izve za enotnost narodnozavednega duhovništva v ptujskem okraju v resnih dneh borbe naših narodov za pravice tržaških in primorskih Slovencev. Škodovati ne more, če izve za poedince, ki to borbo podcenjujejo iz ogorčenja proti ljudski oblasti, ki zahteva tudi od državljana patra Glavača, župnika Krošla in drugih izpolnjevanje državljanjskih dolžnosti in ki ne dovolji, da bi se verske svobode izrabljale v protiljudske namene.

Ljudstvo v tej razpravi ne bo videlo preganjanja vere, temveč umestno kritiko združenega ljudstva in patriotsko zavedne duhovščine, ki obsojata Glavačevo in Krošlovo izdajstvo v dneh, ko so bile pozabljene vse težave borbe za zgraditev socializma in ko se je ljudstvo strnilo v eno vrsto, v obrambni zid za zaščito naših ogroženih pravic v Trstu in na Primorskem.

Brez „takšnega“ knjigovodje bi kmetijska zadruga v Cirkovcih propadla

Cirkovci, 4. junija (BF). Ker je naš bivši poslovodja kmetijske zadruge, bivši trapiš Medved Janez vložil »mnogo« truda in poštvenosti v svoje delo, člani kmetijske zadruge Cirkovci na običnem zboru niso mogli slišati pravih rezultatov dela zadruge v preteklem letu, oziroma številki iz bilance, ker pač ta ni bila gotova. Zaradi tega tudi ni bil obični zbor in so morali zahtevati člani ponovnega, ko bo vse urejeno. Toda tudi na drugem običnem zboru člani niso slišali ničesar o poslovnem uspehu ali neuspehu zadruge, temveč le nekaj nikomur razumljivih številki.

Nato je zahtevala bilanco Narodna banka. Upravni odbor zadruge je prošil pomoč pri revizorskem odseku OZKZ in je sedaj, pet mesecev prepozno, bilanca končno gotova. Pokazalo so se številke, ki jih na običnem zboru nismo slišali.

Zadruga je v preteklem letu odkupila precejšnje količine poljskih pri-

delkov, predvsem krompirja. Čeprav so druga podjetja odkupila mnogo več, oziroma vsaj za okrog sto tisoč dinarjev, niso izplačala provizij nakupovalcem, kakor jih je KZ Cirkovci. Zakaj je Letonja od Vida za posredovanje prodaje malega odstotka odkupljenih pridelkov prejel nad 40.000 dinarjev provizije? Ali niso to stari prekupevalci iz stare Jugoslavije? Zakaj ni prikazan dobiček od zadruge veselice v lanskem maju, zakaj je zguba, čeprav se je stočilo »zraven« precej vode?

Ker vse to ni bilo prikazano na običnem zboru, si je stari upravni odbor vzel nagrado 7.000 din, ki prav tako ni bila prikazana, uslužbenci pa, kot na primer pomočnica Kirbiš Terezija, ni prejela za svoje pošteno in vestno delo niti priznanja.

Zakaj se je vse to skrivalo pred člani kmetijske zadruge, bodo mogoče vprašali člani krivice in potrebno je, da prejmejo od njih tudi zaslužen »priznanje« za to.

Lepo uspel mladinski festival v Majšperku

Majšperk, 3. junija (C. A.). — Po več tedenskih pripravah je odbor majšperške mladine priredil nepričakovano dobro organiziran I. krajevni mladinski festival. Dne 1. junija t. l. zjutraj je godba iz zvočnikov naznanjala množično obiskovalcem, da se bo ta dan v Majšperku, v delavskem centru na vasi, dogajalo nekaj posebnega. Izredno lepo vreme je veselje mladih nastopajočih ljudi in zanimanje občinstva še podvojilo.

Obiskovalcem so najprej dočeli vodniki razkazali vse notranje obrate obeh tovarn, kar je bilo za marsikoga novost, ker je normalno ogled tovarne zabranjen. V vsaki delovni fazi je obratoval po en stroj, da je vsakdo laže pojmoval delovanje. Sledile so prijateljske tekme v kolesarjenju na eni in v odbojki na drugi strani. Povabljene so bile ekipe iz Makol, Ptujске gore in celo iz Tovarne volnenih in vigozne izdelkov iz Maribora. Majšperk je postavil kar dvojce moštev, od katerih je prvo pokazalo dobro tehnično igranje z Mariborčani in absolutno premoč nad vsemi moštvii. Medtem je bilo med pionirji petih šol tekmovanje v raznih disciplinah lahke atletike. Kako prijetno je bilo opazovati živo doživljanje in spremljanje iger ter tekmovanja na teh mladih, zagorelih obrazih. Res, to je bil praznik mladine.

Ob štirih popoldne je občinstvo napopolno dvorano Tovarne volnenih izdelkov in nestrno pričakovalo napovedani kulturni program. Po otvoritvenem koračnici je tov. Serdinšek Maks lepo opisal pomen festivala in sledile so točke druga za drugo. Izvajale so šole iz Majšperka, Narpelje, Makol in Ptujске gore, dalje pevski zbor, tamburaški in salonski orkester SKUD »A. Ingolič«, domači kvintet in fizkul-

turnice-mladinke. Prav zato, ker je bil nastop množičnega značaja, je bilo zanimanje zelo močno. Program je bil soliden. Najbolj so ugajali edinstveni pionirski pevski zbor v ptujskem okraju, ki ga vodi tov. Cencič Tatjana in ki je zapev za izvrstno tehnično obdelavo, nato domači kvintet, ki je izvajal lepe domače pesmi in plesna skupina telovadkinj v bogatih narodnih nošah. Ponos majšperške šole so bile mladinke »v modrem« s krogi. Makolski mladinci so nas navdušili s simboličnimi vajami »Mornarček«, dočim so »Peričice« že zastarele stvar. Prav tako smo mnenja, da bi se dal trud, ki je bil vložen za vajo »Katjusja«, vložiti v novejšo, domače delo, ki bi gledalce bolj navdušilo. Prvi telovadni nastop mladink Tovarne volnenih izdelkov je prav gotovo dal močno voljo še ostali mladini, ki se še vedno bori z dvomi o svojem sodelovanju. Sekcije SKUD — pevski zbor, salonski orkester in tudi že tamburaški orkester, so pokazale svoje izvežbanost in sigurnost. Tudi ostale točke so bile na lepši višini, tako da vse nastopajoči mladini izrekamo z eno besedo vso našo pohvalo in ji čestitamo! Po končanem sporedu se bili nagradjeni pionirji-zmagovalci kolesarske dirke: Lesjak Jože, Makole; strelske družine z zračno puško Erker Šimek, Majšperk; dalje zmagovalci v raznih disciplinah lahke atletike: Kacjan Slavko, Majšperk; Jordan Rudolf, Majšperk; Novak Danica, Majšperk; Fišer Silva, Narpelje; Trs Janez, Makole in Krajnc Mirko, Makole, a prvo moštvo odbojke Majšperka je kot zmagovalce prejelo krasen pokal iz brušenega stekla.

Ta festival nam je pokazal, da kakšnih uspehov lahko pelje nepopust-

POMEMBNO ZASEDANJE OOOOF V PTUJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

delavci trdo delati 300 in več dni na leto, da bi dosegli isti življenjski nivo, je povsem razumljivo, da prva skupina živi na račun druge. Ni težko razumeti, kaj je v takšnih pogojih dosegel šele kmet z deset in več hektarji, tega ni treba posebej razlagati. V takšni situaciji je seveda naš obdelovalni zadrugnik, katerega smo mi stisnili v okvir zadrugnih pravil in kontrolirano prodajo (kolikor nam je to uspelo), videl v tem malem celu že dva-hektarskem gospodarstvu ideal boljšega življenja, ter ga z nobeno stvarjo nisi mogel pripraviti do tega, da bi sam od sebe notranje utrjeval svojo zadrugo. Dejansko je na silo, s katero smo ga zadrževali v njej, odgovarjal z nedelom, sabotazo, krajo in vsemi mogočimi nedisciplinami, kar je že itak slabo notranjo situacijo samo še slabilo. Tudi naše partijske in druge politične organizacije so svojo energijo morale trošiti zato, da so te zadrugne umetno vzdrževale, namesto da bi se posvetile zdravemu in pametnemu notranjemu urejanju socialističnih odnosov.

Iz tega, zgoraj navedenega izhaja, da je ta situacija vplivala vse prej kot ugodno na notranji razvoj naših kmetijskih delovnih zadrug. Če so danes že nekoliko boljše prilike v teh zadrugah, potem je to predvsem zaradi tega, ker nam je v zadnjem letu uspelo stabilizirati na znotraj naše gospodarstvo. Kakor sem že prej omenil, je takšna situacija na znotraj samo stopnjevala vse tisto, kar je bilo notri slabega in škodljivega. Sistem nagajevanja je podkrunil socializma dejansko uvažal izkoriščanje in neenakopravnost. Višina delovnega dneva po navadi ni bila vezana na korist, ki jo je posameznik ustvaril, ker se je posameznik delovni dan izplačeval v enaki višini (vrednost delovnega dneva je bila enaka). Zaradi tega delovni dan tudi ni stimuliral k dobremu in pravočasnemu delu. Način razdeljevanja pridelkov je bil vse prej kot vzpodbudajoč in vse prej kot enakopraven, saj je tisti, ki je napravil manj delovnih dni in to

celo v času, ko je bil najbolj potreben, ko se je s pravočasnim delom najbolj vplivalo na donos, dobil isto količino štita ali pa vsaj po isti ceni kot tisti, ki je bil najbolj priden. Da ne govorim o drugih pridelkih, ki so jih imeli pravico vzeti iz zadruge samo nekateri (ali pa vsi, pa se te pravice niso posluževali, in to po precej nižjih cenah). Tako so na pr. delili vino zadrugnikom po 30 din taktat, ko je to bilo po 150 din. Ni treba posebej dokazovati, da je to bilo v škodo tistih, ki niso pili, kajti če bi se vino prodalo, bi bil njihov delež višji. Ali pa vzemimo še primer živinorejske brigade, katere je dajala gnoj brezplačno poljedelski brigadi. Če se je prva še tako trudila, ji je lahko poljedelska ta trud zapravila s svojo nedelavnostjo. Takšnih primerov bi lahko naštevali veliko. Sistem neenakopravnosti je tičal tudi v sistemu raznovrstnih pavšalno plačanih ljudi v zadrugi, ki se s fizičnim delom niso ukvarjali (razni predsedniki, brigadirji, skladiščniki in celo skupinovodje itd.). Saj se je še pred kratkim oglašil človek, ki je povedal, kako sta si v neli naši zadrugi predsednik in njegova žena, ki je skupinovodja, dodala na vsakih 40 delovnih dni še približno toliko funkcij delovnih dni. Zraven tega je tu še kaplarski odnos do zadrugnikov, od katerih so se marsikje takšni funkcionarji popolnoma odrgali. Mnogo teh slabosti je že začel odpravljati gospodarski račun, ki ga zadrugne uvažajo. Vendar ostaja še vedno cela kopica odprtih vprašanj, ki jih bo treba hitro odpraviti, če hočemo priti do takega gospodarstva, v katerem bo kmet rad ostal. Imamo pa danes še nekatere zadruge, v katerih funkcionarjem ne pade v glavo, da bi reorganizirali svoje zadrugne bodisi zato, ker jo mislijo reorganizirati tako, da jo razbijejo (razpustijo), ali pa ker mislijo, da je pri njih vse v redu in socializem že zgrajen. Kako je škodljiva in v bistvu sovražna ena in druga varianta, ni treba posebej dokazovati. Pri prvih in pri drugih je naše politično mesto zasedel sovražnik, najsi bo zavesten ali podzavesten.

Nekatere delovne zadrugne niso koristile krepitvi socializma

Če torej upoštevamo, kar smo zgoraj rekli o socializmu in če pogledamo naše obdelovalne zadrugne kritično skozi prizmo odnosov, o katerih sem tu govoril, potem bomo morali priznati, da v nekaterih sloh ni ne duha ne sluha (Desenci) o socializmu, četudi smo jih imenovali socialistični sektor, v mnogih primerih pa je takšnega sektorja prav malo. Takšne zadrugne, ki bi za se lahko trdile, da je pri njih vse v redu in da nimajo kaj popravljati, v našem okraju sloh ni. Če k temu, kar smo že rekli, dodamo še to, da vse te zadrugne skoro sloh niso plačevale davkov, oziroma zelo malo v primeri s privatnim kmetom in če vidimo, da vključ temu ničesar niso storile za krepitev socializma, ali pa prav malo, potem je stvar še v toliko slabša. K splošni definiciji socializma je treba dodati še poglobljanje demokratičnih načel, osebne svobode človeka — vse to primerjati potem z zgoraj omenjenimi slabostmi, jim dodati še priliko znotraj sedanje brigade in skupine, pa je slika popolna. Naša

ljudska oblast seveda ni dajala davčnih privilegijev zaradi tega, da bi si tisto vsoto med seboj gladko razdelili, potem pa šli narazen. Te privilegije je dajala zaradi tega, da bi se lahko vložili čim več krepitve proizvodnje, za krepitev socializma. Delavski razred je zaradi tega moral nositi večja bremena, nosil jih je rad, ker je pričakoval, da bodo zadrugne dale več produktov in cenejšje. Toda v nekaterih primerih je bilo celo narobe. Pridelovalci so se manj kot prej. To se pravi, in če vse to upoštevamo, moramo videti, da so takšne, kakršne so kmetijske delovne zadrugne, malo koristile izgradnji socializma. Mislimo, da nas res ni treba biti sram, ko to priznavamo, kajti le odkrito priznanje nas bo hitro spravilo na pot resnične krepitve socializma na vasi, na pot hitrega popravilnega ugotovljenih napak. Popravljati ugotovljene napake pa seveda ne pomeni razbijati in razpuščati zadrugne v vsakem primeru. Narobe »razbijati« in okrepiti jih moramo vse povsod tam, kjer so za to pogoji.

Za reorganizacijo ni šablon

Našem okraju niti ena zadruga ni plačevala za zemljo, ki so jo kmetje vložili v zadrugo, nobene najemnine. To se je opravičevalo z višjimi tipi, večjo pravičnostjo in podobno. Kdor pa našega kmeta pozna, bo lahko razumel, da je takšno početje naravnost razbičajivo, ker kmetova zavest ni dorasla temu, da bi smatral za pravico to, da tisti, ki je vložil manjši kos zemlje dobi isto kot oni z večjim kosom. Zdi se nam, da je tu treba iti na svobodno pogodbo z zadrugniki in plačati najemnino kolikor mogoče več. Seveda bodo tukaj ugovori od strani brez-zemljarjev in žetlarjev, vendar je tem treba nekaj stvari pojasniti.

Prvič, kmeta ne bomo mogli večno z raznimi problematičnimi ukrepi držati v zadrugi, prej ali slej mu bomo morali dovoliti, da se odloči za ali pa proti. Če njegova zavest temu ni dorasla, bo pač proti, in izgubili smo vse. Dalje je res, da gre tukaj za element izkoriščanja in neenakopravnosti, kateri pa je pogojen z zavestjo kmeta in kar je najvažnejše, gre za element neenakopravnosti, ki leži pred nami popolnoma razkrit v svoji poznani obliki, na osnovi katerega se bodo seveda nujno tudi vzpostavili odkriti razredni odnosi in odkrita razredna borba. Prav ti so obstojali tudi do sedaj več ali manj v vseh naših zadrugah le s to razliko, da so bili z različnimi socialističnimi plašči zakriti. Gornji primeri notranjega stanja v KDZ to dovolj potrjujejo. Prav zaradi tega Partiji dostikrat ni uspelo mobilizirati naprednih in poštenih kmetov v borbi proti špekulantom in saboterjem, ker so se s socializmom spretno kamuflirali.

Pomnimo tovariši! nam razredna borba ni nevarna, dokler jo vodi Partija in OF. Nevarna bi postala, če bi uspevale to sovražniki, kar se je do sedaj večkrat dogajalo.

Oh šnice

Tu je še vprašanje ohnišnic, katerega prav tako nima smisla preveč šablonsko postavljati. V dobi administrativnega gospodarjenja je to mogoče bilo

potrebno, vendar je danes to stvar kmetov samih. Nekoč je kmet strmel za večjo ohnišnico, ker je z njenimi pridelki lahko dosegel visoke cene in prostem trgu in tako oškodoval ostale zadrugnike. Danes pa to več ne prija v poštev. Zato naj se prepusti to kmetu, da na osnovi svoje zavesti pridejo v vsaki zadrugi posebej odgovarjajoče ohnišnice.

Mi imamo dalje v naših delovnih zadrugah razne nekmetijske obrate, katerih se poslužuje cela vas, dobiček si med seboj razdeljujejo sami člani KDZ. Zato se tam tudi mnogo ne bajejo za kmetijsko proizvodnjo, za katere so združeni in zaradi česar uživajo privilegije od države. To ni moglo biti dopustno le po pogovoru, gre celotna dobit v korist povečani proizvodnje.

Najboljše je, če se taki obrati pustijo splošnim kmetijskim zadrugam. Mi smo do sedaj imeli na vasi več zadrug in sicer KDZ, KZ, včasih še vinarsko ali živinorejsko. Običajno je med KDZ in KZ obstajala velika prepada oziroma so prvi ali drugi največkrat pa oboji bili med seboj razdeljeni s kitajskim zidom, ali pa, kar pravimo gledali so se kot pes in mačka. Takšno stanje je včasih bilo razumljivo, vendar pa ne opravičljivo. Razumljivo zaradi tega, ker smo v skupaj smatrali te zadrugne za nevišje oblike socializma tudi takrat, kadar to z ničemer niso zasluţile, celo živele na račun ostalih delovnih ljudi. Smatrali smo, da je dovolj, da gradimo socializem na enem delu, vasi in pri tem zanemarjali veliko učino naših delovnih kmetov. Vzemimo zopet številke. V okraju je bilo v zadrugah (in KDZ) 10% zemlje, 90% pa izven. Smatramo, da bo zaradi enotnih naporov pri izgradnji socializma na vasi mnogo bolje, če bo obstajala ena zadruga, to je splošna kmetijska zadruga, katere enakopravni člani bodo lahko vsi kmetje na vasi, tudi se danji člani KDZ, njihova zadruga pa se naj vključijo kot obdelovalni odsevi v okvir KZ. Ta bo sicer imel zelo široko samostojnost, svoj upravni odbor, mogoče tudi svoj tekoči račun itd. Na ta način bomo gotovo v kratkem času v naši zavesti in tudi v praksi odpravili šablonsko razliko med takozvanimi zadrugniki višjega in nižjega tipa.

Tovariši in tovarišice! Govoril sem nekoliko več, kakor bi bilo mogoče celo treba o delovnih zadrugah, čeprav bi po strukturi našega okraja morali posvetiti mnogo večjo pozornost našim splošnim kmetijskim zadrugam, v katerih je vključeno mnogo v kmetov. Storiš sem to predvsem zaradi tega, da mi sami razčistimo pojme, za praksa kaže, da nekaterim tovarišem ta novi kurs vendar le dela težave v marsikaterih podrobnostih.

Splošna kmetijska zadruga je v se danjih pogojih kmetu sprejemljiva, ker jo pozna že več let, ne zahteva o njega nedavnih izprememb družbenih odnosov, ga vodi polagoma do vse več skupne lastnine proizvajalnih sredstev in tudi k družbenim socialističnim odnosom. Praksa kaže, da lahko preko te zadruge celo v večji meri okrepimo socialistične elemente, kakor v marsikateri delovni zadrugi.

Razvoj splošnih KZ je veza na potrebe in možnosti teren

Toda hitremu razvoju naših kmetijskih zadrug bomo morali posvetiti več pozornost. Tu prav tako ni mogoče dajati kakršnihkoli šablon, ker bomo povsod situacija drugačna. Povsod bo terenske in druge prilike zahtevale različne oblike tega zadrugništva, različne tipe KZ. Mislim, da bo največ prav, se se bo vsaka zadruga na svoj terenu prilagojen način naprej razvijala.

Tovariši in tovarišice! Naša naloga bo, da te kmetijske zadrugne približno kmetu toliko, da bo to zares postala kmetijska ustanova, ki bi jo kmet priznal kot svojo lastno stvar, KZ bi postala šele takrat, kadar bo v polni meri štela prave pravitelce interese kmeta posameznika in s tem in pretega tudi celo kmetko vas. Ko govorim, da naj KZ šteti interese kmeta posameznika, seveda ne mislim, o pomaga posameznemu kmetu špekulirati, ampak to, da bo vsak posameznik kmet preko svoje KZ moderniziral svojo proizvodnjo, spravil pridel v promet, da se bo preko nje uspeval ljal za tržno konkurenco, izboljšal svoj življenjski standard in s tem standard cele vasi. Tako naj KZ šteti interese posameznika in če bo to to opravičljiva, takrat jo bo kmet ne samo priznal za svojo, ampak še več, iskal jo bo. Seveda bo ona taka, če pomagala kmetu z velikim strojem, si ga sam ne more nabaviti, kadar pa bo posredovala plemenski material, sadke, semena, hranila in posojila denar, mu pomagala z vzgledi, navst in tečajni umno kmetovati; ko bo pridelovala njegove pridelke in zanj ugodno kupovala, kar potrebuje prodajala, kar ima prodati itd.

Glejte, to so nam nekatere naloge, ki jih mora opravljati KZ skozi vsako vrsto svojih odsekov.

Toda tovariši, mi smo o teh stvarih že večkrat govorili, lahko rečem skoraj vsa leta sem. Vendar, če bi čemo biti iskreni, če pogledamo stanje v našem kmetijstvu, moramo priznati, da smo bore malo napravili. Res, da zadnja leta niso bila ugodna, močnejše razvijanje socializma, vendar, če bi stvari organizirali tako, da nekdaj tudi za delo prišel, lahko imamo več kakor pa imamo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Čampa Anton

POMEMBNO ZASEDANJE ODOF V PTUJU

(Nadaljevanje s 2. strani)

Ne bi sicer hotel reči, da naj se manj govori in več dela, ker smatram, da dokler ne bomo mnogo o tem govorili, tudi pošteno delati ne bomo. Pač pa mislim, da je poleg govorenja treba tudi konkretno delati.

Kamorkoli pogledamo, recimo na živinorejo, vidimo, da smo prav za prav že nekoliko nižje kakor smo včasih že bili. Ormoški sejem plemenake živine je to zelo pokazal. Razpustili smo živinorejske zadruge, nismo pa poskrbeli za to, da bi dali takoj delavno nadomestilo in stvar je šepala, dokler ni v poostreni odkupni kampanji popolnoma prenehala in to ravno takrat, ko bi s svojim posredovanjem lahko največ koristila. V mnogih naših krajih nekateri stari veljaki še zmeraj gočejo za njimi, namesto da bi se dela oprijeli, če jim je res pri srcu živinoreja in napredek gospodarstva. Prav njihova nedelavnost danje viden, da žalujemo za svojimi pozicijami, ki so jih tam izgubili.

Za razvoj živinoreje ni ovir

Zdi se mi, da za resen razvoj živinoreje ni danes več nikakih ovir. Morda res še nimamo vsega, kar bi za to rabili, toda izvajati selekcijo, pokrbeti za plemenitost postaje, uvesti molzno kontrolo, držati živino pod nadzorstvom veterinarja itd., za to obstajajo vsi objektivni pogoji. Ni težko izračunati, kakšne koristi bi kmetije in skupnost od tega imela. Vendar prav ta račun manjka. Ni tistega, ki bi dal iniciativo za njegovo izdelavo, zato pa potem tudi nimamo s čim kmetia pripraviti na akcijo.

Ali pa pogledamo recimo naše sadovnjake. Ti nam propadajo, pa se vendar povsod še ne borijo dovolj organizirano za zatiranje škodljivca. Ponekod so sadovnjaki že propadli ali pa gredo gotovemu propadu nasproti, pa vendar nikjer ni večje pobude za nove sadovnjake, čeprav to ni povezano z ne vem kakšnimi nepremostljivimi investicijami. Mi danes nimamo niti tistih in toliko drevesnic, ki bi jih imeli pred vojno, čeprav bi to lahko imela skoro vsaka zadruga. Izgovarjamo se na nedonost, ko pa vendar vemo, da je to včasih predstavljalo lep vir dohodkov posameznikov. Le da se ne bihe ne potrudili, da bi naredili pameten načrt, da bi naredili račun skupno s zainteresiranimi kmeti. Glejte, smatram, da v tem grmu tli zajec.

Stanje vinogradništva v Haložah

Se slabše stoji stvar s našimi vinogradi — posebno v Haložah. Tam je v sled stare trte donos že tako nizek, da niti govora ni, da bi lahko nekje konkurenčno nastopili, posebno še sprito zaostalega načina obdelave. Pa vendar skoro ne vidim tam naporov za obnavljanje. Če pa se še kje kaj obnavlja (takozvanega socialističnega sektorja ne upoštevam, ker kar dela, dela na račun države) po iniciativi posameznika, se to vendar vrši na zastareli način s neprimernimi materiali, kar spet ne bo omogočilo cenejše obdelave. Mi tudi tukaj nimamo primernih trsnic, predvsem pa ne primernega materiala, ki bi nam bil potreben za obnovu.

Slišijo se mnenja, da se Haloze niso v stanju obnoviti. S tako teorijo se strinjam le v toliko, v kolikor bi to predolgo trajalo in v kolikor tam ni za to potrebne organizacije. Kratak račun namreč pokaže, da se na tem terenu zadržuje mnogo več delovne sile, kakor je pa tam dejansko povprečno potrebno. Seveda so oni potrebni ob določenih delih (kopanje, škropljenje itd.), vendar so to sezonska dela, medtem ko ostali čas neracionalno (mlilo rečeno) izkoristijo. Če ta delovna sila že ves čas tam živi in iz dohodka teh krajev tudi živi (ne spuščam se sedaj v to, kako), ali ne bi bilo bolje, da se rezervna delovna sila uporabi za obnovo? Globoko sem prepričan, da bi, če bi se to začelo iz notranjih sil, da bi tudi država skočila na pomoč, kar bi celo stvar samo še olajšalo. Slišijo se čisto ugovori, da je to pomoč treba prej dati, češ da zavest Haložanov ni dorasla za take načrte. Treba je, pravijo, dati najprej materialno osnovo, na kateri se bo razvila odgovarjajoča zavest. Vendar ta teorija je slaba v toliko, ker ni na pravem mestu uporabljena. Zdi se mi, da tu ni treba uvažati nobene materialne osnove, da bi potem kmetje razumeli, da je treba obnavljati, ta materialna osnova je namreč že tukaj, to so slabi vinogradi, ki ne nesejo; samo da zavest Haložanov zaostaja za te objektivno obstoječe materialne osnove. Manjkajo zopet računi, ki bi tudi Haložanom razumljivo pokazali in jih povedli v borbo za odpravljanje njihovih težav in to predvsem s njihovimi silami. Držimo se povsod, predvsem v zadrugah, starega srbskega izreka: »Poučuj se iz svoje kljuse«.

Mogoče bi se zadržal še nekoliko na zadrugah ekonomskih, ki so in še obstajajo v okviru in izven kmetijskih združenj. Prva in druga se živinorejske skoraj še slabše, kakor naše obdelovalne zadruge ali pa so šle skozi iste težave in napake. Smatramo, da bodo naše kmetijske zadruge morale tem posestvom posvetiti v bodoče mnogo več pozornosti, uveljaviti pri njih podobne principe, kot na obdelovalnih odsekih, ki se bodo formirali iz sedanjih KDZ. Poleg tega pa naj se dejavnost teh zadrugah posestev (katerih lahko in naj ima KZ več), usmeri v mnogo večji meri v taki smeri, da bo svojo proizvodnjo koristila povečanju proizvodnje pri ostalih kmetih, članih

KZ. Na pr. ali ne bi zadrugniki splošne zadruge z mnogo večjo ljubeznijo gledali na svojo zadrugo ekonomijo, če bi jim ta dajala traja in dreveske za njihove nove nasade. Ali pa da jim daje proizvodnjo same vseh vseh, ki bi na njihovih posestvih znatno dvignilo donose; ali če bi jim posestvo gojilo in dajalo dobre plemenjake itd. Ali pa vsaj služilo kot vzorec naprednega, poleg tega tudi donosnega gospodarstva? To zadnje mislim, mora veljati za vse zadrugne dejavnosti namreč, da so v vsakem primeru donosne. Kmet ima spoštovanje samo do rentabilnih stvari, to je tudi ena njegovih najboljših lastnosti, na kateri je treba predvsem zidati. To se pravi, da tudi tukaj ne bomo mogli brez računa priti naprej.

Naj omenim še to: mislim, da bi naše KZ morale poleg obstoječe zadrugne zemlje najemati vsakršne količine zemlje od svojih zadrugnikov in tudi nezadrugnikov, ki jo je mogoče dobiti ter iz nje ustanovljati nova zadruga, po proizvodnji celo različna posestva. To se bo dalo povsod, predvsem tam, kjer se bodo KDZ v glavnem razširile. Prepričani smo, da bodo posamezni, posebno večji kmetje, radi oddajali večje ali manjše kose zemlje svoji zadrugi in najem, da se s tem izognejo ostrejši davčini, ki bo za večja posestva ostra (progresivna) tudi v pogojih zaračunavanja davka po čistem katastrskem donosu (tu se nekateri motijo). Mislimo, da bo tako, kakor je bilo v stari Jugoslaviji, ko sta mali in veliki kmet v glavnem imela enak davek na površinsko enoto. (Taka posestva morajo služiti kot osnova možnosti nadaljnega priključevanja parcel v svrhu modernjšega in racionalnejšega obdelovanja zemlje. Vendar ponovno poudarjam, ne brez premišljene načrta in računa vedno za zadrugo pod ugodnimi rentabilnimi pogoji. Le da mnogi naši tovariši preveč lahko miselno zavračajo lepe prilike z izgovorom nerentabilnosti, ne da bi si predhodno vsaj malo razbijali glavo in našli ugodno rešitev.

Tovariši in tovarišice! Z vsem tem sem hotel pokazati važnost gospodarskih računov, ki jih bomo morali v bodoče delati v naših kmetijskih zadrugah, če bomo hoteli, da bo stvar socializma krenila hitreje navzgor. Hočem samo še enkrat povedati, da bi vse naše preprečevanje in dokazovanje bilo jalovo, če ne bo končalo s konkretnim računom, ja celo do potankosti izdelanim gospodarskim računskim načrtom. Ta naj ne upošteva samo potrebno vseh tistih sredstev, ki jih že imamo, ampak bo predvsem vračunal vse nam na razpolago stoječe možnosti, ki bo predvidel najracionalnejšo uporabo razpoložljivih sil za dosego socialističnih ciljev.

Prepričan sem, da bo natančen načrt najboljši pomočnik vselej, kadar se bo v svojem razvoju zavest našega kmeta zafaknila iz kakršnih koli razlogov in vplivala na zastoj njegove aktivne dejavnosti v smeri socializma. To bo tisto, na kar bo lahko s prstom pokazal in potegnil omahljivce za seboj. Zato povedimo vse naše zadrugne funkcije, da skupno s kmeti delajo svoje lastne, sebi potrebne gospodarske načrte in račune.

Poleg že zgoraj omenjenega važnega vprašanja bi se za zaključek še zadržal na dveh zelo važnih napotkih. V našem današnjem izvajanju smo na več mestih govorili o potrebi, da se stvari obdelajo skupno s kmeti samimi. Nikoli ne moremo dovolj poudariti, da pri tem ne gre le za uglaseno frazo, ampak da mora končno to postati naš edini in glavni sistem dela. Verjemite, da mnogo naših lepih načrtov pade v vodo predvsem zaradi tega, ker jih ljudje niso vzeli za svoje, ker jih sploh dobro ne poznajo ali pa jih ne razumejo. Končno se moramo sprijazniti z dejstvom, da sami planj nič ne pomagajo, če se ne sprovedejo v življenje. Naši delovni ljudje jih bodo pa v življenja izvedli, če jih bodo spoznali in sprejeli za svoje lastne načrte. Tudi marsikatera koristna iniciativa je zapravljena po zaslugi našega ozkega in sektarskega odnosa do delovnih kmetov. Kolikokrat se slišimo razne tovariše jadikovati, češ da se z njihovimi ljudmi ne da nič napraviti, da so kmečki ljudje pač zaostali, da so pod sovražnim vplivom ali pa celo sovražniki itd. Včasih tako govorijo tudi nekateri naši sicer predani tovariši, kateri pa so pred težavami, s katerimi so se srečevali, klonili in pustili, da so se otrgali od množic.

Ni treba posebej dokazovati ključne figure takšnih tovarišev, ki lahko svoj ugled rešijo le na ta način, da vase povrnejo zaupanje v življenjsko silo delovnega človeka.

Ce lahko verjamemo to, da sleherni naš pošten in delaven človek želi, da bi mu njegovo delo prineslo boljši obstoj, boljše življenje, a gotovo je, da moramo to verjeti, potem res da ni več mogoče dvomiti v njegovo sposobnost. Res je naš, posebno kmečki človek zaostal, obložen z vso mogočo kramo preteklega družbenega reda, podvržen mistiki in sovražni propagandi, vendar je v svojem bistvu globoko pošten in delaven ter si želi edino boljše življenje.

Mi na čelu z našo Partijo in OF ničesar drugega nečemo kot le to, da mu pomagamo na poti v boljše življenje. Prav zaradi tega smemo vedno, ko imamo prav, upati na njegovo razumevanje in s podporo, če mu seveda stvar razumljivo pojasnimo.

Glejte, v tem temelji neizmerno zaupanje naše Komunistične partije in predvsem tov. Tita v delovno ljudstvo in mi bomo naše delo kot aktivisti

Partije in OF dobro izpolnili, če bomo v praksi dokazali tudi naše neomajno zaupanje v našega človeka, če bomo z njim skupno pretresali in napravljali nove in nove načrte za izgradnjo socializma. Zato je potrebno, da pred našim kmetom razkrijemo v celoti svoje karte in da z njim ne slepimo.

Ce se bo tako razpravljalo z našimi delovnimi zadrugniki, sem prepričan, da bodo najprej pretresali vse možnosti ocvanja in daljnega razvijanja naprednejših vejih gospodarstev, ne pa da na prvem sestanku brez premisleka sklenejo razbiti zadrugo kot so to napravili n. pr. v Osluševih. Stvar izgradnje socializma ni stvar posameznih aktivistov, ampak je stvar volje in zavestne agitacije milijonov ljudi naše socialistične dežele.

Dovolite mi, da na koncu opozorim še na neka napačna gledanja naših sicer poštenih aktivistov, predvsem tistih, ki so vložili mnogo truda za ustanavljanje obdelovalnih združenj, pa jim je danes težko bodisi za to, ker so na vasi osovraženi ali pa ker menijo, da jim ta »nova politika« ruši ugled med ljudmi ali kakor pravijo, da bodo zgubili avtoriteto. Nekateri so se celo že umaknili s pozornice pred prvimi kulakom, ki se je potkal po prsih, češ pa sem le bil pametnejši od vas komunistov in aktivistov, zato tudi v zadrugo nisem šel. Ali je res treba kapitulirati pred tako revo? Kaj je pa on pravzaprav predlagal takrat, ko smo mi predlagali obdelovalne zadruge? Si je kaj boljše izmislil? Nikakor ne!

Hotel je stare jugoslovanske prilike na vasi, hotel je takšno situacijo, kjer bi letno propadlo na tisoče delovnih kmetov, da bi le on dobro živel. Mislim, da nam taki ptici pred očmi delovnega kmeta sploh ne morejo pobijati avtoritete. Kmetu bo zelo lahko spoznati, da sta Partija in OF tista, ki sta takrat prav tako iskreno kot danes iskati pota za osvoboditev delovnega kmeta iz suženstva, revščine in zaostalosti.

Dovolite tovariši, da postavim pravilo, ki ga je po našem mnenju treba odnesti v sleherni našo postojanko, namreč, da naše partije, fronte, AFZ, LMS in druge politične organizacije na vasi nimajo in ne morejo imeti drugega dela kot le tega, enega, namreč, da naše vasi po najprej in najhitrejši poti v socializem. Vsa njena dejavnost naj bo torej ena sama, ne pretirana ofenziva, ki nas mora pripeljati do končne zmage.

Pred nami stoji težka in zgodovinsko odgovorna naloga, da prvi na svetu najdemo pravilna pota graditve socialističnega gospodarstva v mestu kot na vasi. Svojo nalogo bomo izpolnili. Za to se nam poroči naši dosednji brezprimerni uspehi, naši delovni ljudje mest in vasi, naša OF in tovariši. To s svojo slavno in neustrašeno Partijo! (Poročilo o diskusiji po referatu in nadaljnjem poteku zasedanja bomo objavili v prihodnji številki.)

V razmišljanje staršem ob koncu šolskega leta

V šolo prihajajo proti koncu šolskega leta pogosto razni starši s prošnjo: »Pa naredite vendar, da bo šla naša ali naš v gimnazijo.«

Prav je, da se starši brigajo za čim višjo izobrazbo in boljše bodočnost svojih otrok. Toda — učitelj sam ne more vsega narediti. On razlaga, razvija otrokove sposobnosti, utrjuje, otrok sam pa mora sodelovati, paziti, misliti, vezbati doma. In tu so starši, ki to otrokovo delo podpirajo, nadzorujejo, ki že prav v prvih otroških letih polagajo temelje za otrokovo delavnost, čut dolžnosti, veselje do učenja, zanimanje za življenje, ki otroka obdaja.

V prvem razredu prihajata dve deklici — drobni, majhni — skoraj vsak dan popoldne prepozno v šolo. Zakaj? Mama ni mogla pravočasno skuhati kosila. Pogosto nimata naloge, Zakaj? »Morala sem mami pomagati ribati.« In to drobna deklica iz prvega razreda! Prav je, da se otroci zgodaj naučijo na delo, toda to naj bo primerno otrokovo telesnim močem, zraven tega pa mora biti časa za naloge in tudi za igro.

V nedeljo so se naši otroci zabavali

Ptuj, 1. junija (JK). — Za začetek Teda matere in otroka so članice AFZ iz Ptuja pripravile še udomačeno zabavo za cizibane in pionirje na dvo. rišču osnovne šole.

Začetek je bil določen za 2. uro popoldne, toda že pred določenim časom so začeli otroci prihajati. Vsak je do bil pri vrodu listek za srečevalo, s katerim je lahko polkusil svojo srečo. Vsak ribič je gotovo potegnil »ribico« v obliki raznih igrač ali kekov, ki so jih z veliko vnamo zbrale, izdelale ali spekle marljivje članice naših terenskih odborov.

Za najmlajše je bila pripravljena gugalnica. Tovariši Feningerji iz osnovne šole se moramo zahvaliti, da je rade volje pripravil za otroke. Člani učiteljskega kolektiva so skušali organizirati razne šaljive točke, žoganje, rajanje, vendar smo opazili, da so pokazali otroci za vse to zelo malo zanimanja. Mislili jih je predvsem srečolov in pa gugalnice. Za majhen denar so si otroci lahko kupili malinovec, temljico ali ke. kse.

Vsega skupaj je bilo zbranih 775 raznih dobrotov in 1226 kekov. Članice I. terena so nabavile z nabranimi prispevki 473 lesenih pištali, košaric, igric, belež-

Naše ljudstvo je edini pravi lastnik

Javni odgovor na Strossovo pismo iz Avstrije

Ptuj, 2. junija (LP). Vso našo javnost bo nedvomno zanimalo nesramno pismo kulturbundovca Stross Franc, ki ga je ta poslal pred nedavnim Mestnemu ljudskemu odboru v Ptuj, očitno v prepričanju, da je prišel čas, ko se lahko začnejo iz zamejstva oglašati s zahtevami pobeželi petokolonci ter izliti svoje upe in nade, da se bodo vrnili z zvijačo ali nasiljem v Jugoslavijo, kamor jih vlečejo spomini na lepe čase izkoriščanja našega ljudstva, udobnega življenja in gospodovanja pod okriljem enega ali drugega močnega sovražnika ljudstva Jugoslavije.

Pismo dobesedno glasi:

Graz, den 10. V. 1952.

Mestnemu ljudskemu odboru
Sekretariat

Ptuj

Jugoslavija-Slovenija

Gornjemu naslovu javljam sledeče: skozi časopisna obvestila sem obveščen, da nameravate pri mojih, še pravno nerazlaščenih objektih po lastni volji postopati z rušenjem in prodajo gradbenega materiala. Ker absolutno smatram, da sem teh objektov pravni lastnik še jaz, opozarjam vsakega funkcionarja mestnega ljudskega odbora Ptuj, ki bo podpisnik ali sopodpisnik naloga za to izvršitev, da bom enkrat pri njem samem iskal zadoštila za ta postopek.

K temu dostavljam sledeče: če je nameravate izvršiti kakršnokoli delovni proces, najšibje postavitev novega objekta, ali pa rušenje starih, se prej prepričajte, kaj je v njem. Brez univerzitetno laboratorijske preiskave se lahko prepričate, da zidovi tega starega objekta ne posedujejo nobenega opnečnega materiala, ampak stoji to zidovje še za časov mojega deda tako kot je danes, za katerega pa ne bode dobili več kot bo iznesla rezijska celoga dela.

Ker točno spremljam vsako najmanjšo investicijsko spremembo v strojem in gradbenem parku objekta, ki je kot sem že omenil pravno ŠE MOJA LASTNINA, zagotovljena na bazi internacijskih predpisov v Zürichu, se priporočam za svetovalec vseh težav, ki jih imate pri eventualnih novogradnjah in industrijskih problemih. Upam, da te moje geste ne bode smatrali za sabotažne namene.

Želim mnogo uspeha in industrijskega poleta!

S TOVARIŠKIMI POZDRAVI:
Stross Franc, s. r.

Rad bi se vrnil...? Po 7. letih bivanja v sosedni Avstriji, kamor je pobegnil iz strahu pred osvobođenim

ljudstvom in jugoslovansko osvobodilno armado kot kulturbundovec in narodni izdajalec ter fašistični sluga in funkcionar, se je pismeno javil ptujskemu Mestnemu ljudskemu odboru ter izrazil, da ga zanima vse, kar je v zvezi z zaplenjeno Strossovo imovino in da bo še »enkrat« iskal zadoštila...

Ker predstavlja Stross Franc sestavni del bedne izdajalske, kulturbundovske in fašistične hlapčevske pobežle nemčurske družine, ki še danes enako misli kot je mislila pred pobegom iz Ptuja in drugih mest naše domovine, mu je treba kot takemu tudi javno odgovoriti ter s tem odgovorom postreči tudi njegovim pajdašem, simpatizerjem in sočajočim...

Razlašeni objekti so njemu očitno vse. Le za to se je trudil s čitanjem našega časopisa in iskal iz njega besedico o svojem bivšem premoženju, podobne podatke pa črpal iz pism poedincev — nepoboljšljivih slug bivše ptujске nemčurske »gospode« ali osebnih poročil tistih »sorodnikov«, ki jim je slučajno uspelo dobiti dovoljenje za obiske v Avstriji. Skrb za objekte ga je silila, da se je moral zanimati celo za sestavo zidov, za njihovo starost in za nerentabilnost rušenja. Ker se mu to ni zdelo dovolj, je moral »odkriti« še internacionalne predpise iz Zürich. Ali je imela po teh predpisih fašistična in petokolonistična družina pravico napasti Jugoslavijo in druge države in odvzeti pravno lastništvo, svobodo in življenja našim in drugim državljanom?

Ob tolikih skrbih za vse to je vsekakor moral Stross Franc zvedeti tudi za odločbo zaplenjene komisije z dne 27. VIII. 1945 št. 100-45, s katero mu je pravno odvzeto premoženje. To odločbo bi bil lahko osebno prevzel, če bi na njo počakal, ne pa da je pobegnil, kar dokazuje, da se je zavedal svoje krivde v smislu odloka II. zasedanja AVNOJ-a z dne 29. XI. 1943 o kaznovanju vojnih zločincev, izdajalcev in njihovih slug. Prav gotovo se zaveda tudi določb pogodbe z Avstrijo o prekinitvi vojnega stanja in o premoženju beguncev iz Jugoslavije. Ali razveljavljajo žiriski predpisi tudi to pogodbo? V svoji preveliki vnemi za »svoje« pravno lastništvo v Ptuj je Stross Franc skupno s svojimi pajdaši pozabil na zločine ptujске pete kolone, na izdajalsko delovanje kulturbundovcev, katerim je pripadal kot aktivni član in na škodo, ki je nastala našim narodom z okupacijo, pustošenjem ter človeškimi žrtvami, za kar je kazensko in materialno soodgovoren. Stross Franc ne bi smel pozabiti, da so razlaševalci rasne politike in razširjevalci kulture izseljevanja, zapiranja, streljanja, stradanja in požigovanja zgubili tudi drugo svetovno vojno in da je treba odgovarjati za nepozabne zločine.

S sigurnostjo, da Stross & Co. ne bodo mogli nikdar iskati zadoščenja za »prestopke« v zvezi z razlaščenim premoženjem, ki so bili le posledica izdajalskega početja družine Stross & Co., so narodni Jugoslavije začeli borbo proti okupatorjem in njihovim hlapcem ter zmagovito končali domovinsko vojno in revolucijo. Brej tozadavnega strahu podpisujejo in sopodpisujejo sedaj funkcionarji ljudske oblasti odločbe o obnovi ali rušenju obeljudskih objektov in ljudstvo jih tudi dosledno izvršuje, ne da bi eni ali drugi potrebovali komentarje, nasvete in navodila pobežlih bivših lastnikov, kot je Stross Franc & Co. Edini pravni lastnik in dejanski lastnik razlaščenih objektov je naše delovno ljudstvo, ki odloča o usodi obeljudskega premoženja in o delu funkcionarjev svoje oblasti, pa naj bi Stross Franc še tako grozil v pismih ali osebno da »BO ENKRAT ISKAL ZADOŠTILA.« Kjer je ljudstvo in ljudska oblast eno kot pri nas, tam pomenijo grožnje le še izraz obupajočih. Stross & Co. se grozil našemu ljudstvu že v predaprilski Jugoslaviji in med okupacijo, vendar je našo ljudstvo ostalo, kjer je bilo, Stross & Co. pa so zbežali...

Glede na vse to naše ljudstvo javno odgovarja Strossu Francu & Co., da ne potrebuje njegove skrbi, nasvetov, želj in »tovariških« pozdravov iz Avstrije, saj so nam te »dobrote« že dobro znane iz časov, ko so se ti šopirili po Ptuj, kjer so zapustili sledove sovražnikov in izdajalcev.

Opozorilo Roke proč od naše zemlje velja tudi za družino Stross & Co. kot za vse ostale sovražnike naše domovine.

vsem v tem smislu, da bi otroci dobili zastoj vse mogoče dobrote. Tako je rekla neka starejša žena pri odhodu: »To je pa res slab materinski dan. Ta mali dobitek zastoj, drugo je treba pa vse plačati.« Tovarišica še ni spoznala, da je Teden matere in otroka predvsem zato, da vzbudi pri starših in pri vsej javnosti več zanimanja za pravilno vzgojo in zdravo razvedrilo naših otrok, članice AFZ pa se niso upale obremenjevati naših ljudi z velikimi prispevki, ker vedo, da je treba sedaj vsem skupaj varčno gospodariti.

J. K.

Dopisujte v
Ptujski tednik!

„Kdor gradi otrokom palače, ruši jetniško zidovje“

V ptujskem domu naših najmlajših

Velika Nedelja, 5. junija (B. L.) — Uvodoma naj omenim, da sem se leta 1928 udeležil skupinskega ogleda osnovnih šol ter najrazličnejših otroških in mladinskih zavodov na Dunaju, kjer so že takrat posvečali mladinski vzgoji izredno skrb in pozornost. Neizbrisani vtis je naredil name nepričakovano lepo in udobno urejen dečji dom v velikem gradu. V prostoru veži je pritrjen velik, umetniško izdelan bronasti kip matere V. eni roki drži otročička, v koraku iztezuje drugo roko proti otroku, ki teče proti njej. Pod tem kipom je z zlatimi črkami vklesano v marmornati plošči: »Kdor gradi otrokom palače, ruši jetniško zidovje.« Na moje vprašanje, zakaj urejajo jetniške otroške domove ravno v najrazkošnejših palačah in gradovih, mi je spremljevalec odvrnil: »Najboljše in najlepše, kar lahko nudimo otroku, je za njega komaj dobro.«

Ogled mnogih otroških vzgajališč na Dunaju smo končali z zavestjo, kakšne naloge so nas čakale v domovini Jugoslaviji glede mladinske vzgoje, da bi dohiteli druge naprednejše narode. Razen nekaj šablon-ko urejenih otroških vrtcev v večjih mestih smo imeli splošno malo za vzgojo naših najmlajših. Tako je bilo takrat, danes takega občutka ne bi imeli. Ljudska oblast v novi socialistični Jugoslaviji je pravilno uvidela, da se začenja nege vsake rastline pri koreninah, pravilna vzgoja bodočega pokolenja pri mladini. Ne bomo razglabljali, kaj je storjenega v tem pogledu pri nas po osvoboditvi, spremljati hočemo obiskovalce na ogledu otroškega vrtca v Ptuj.

Po seji skrbniškega sveta v Ptuj, dne 2. junija, so si udeleženci seje v počastitev Tedna matere in otroka ogledali poleg drugega tudi omenjeno vzgajališče naših najmlajših. Ob vznemirjenju idilicne Panorame imajo malčki svoj drugi prijetni dom. Na južni strani zapira pogled Mestni hrib z nemim starodavnim gradom, na severu pa sega pogled daleč tja po bujni dolini potoka Grajene in na temno zelene obronke nizkih gričev, ki to dolino obdajajo. Načelo, da se mora nuditi otroku najboljše, je vodilo merodajne činitele pri izbiri prostorov in lege. Otroški vrtci so toliko oddaljeni od bližnje prometne ceste, da ropot in

šum cestnega prometa ne sega v domovanje otrok. Lična, skrbno oličena zgradba dela ugoden vtis. Po tlakovani poti, ki vodi od ceste do poslopja, se razgleda po gredah s cveticami in drugimi nasadi vzdolž poti.

Dasi naš prihod ni bil napovedan, nas je ob prihodu prijazno sprejela upravnica tov. Stanislav Vera, kakor sprejme vsakega prišleca. Z nje lastnim prijaznim smehljajem na ustih sprejema tu otročičke, ko zjutraj prihajajo v vrtec, s prijazno besedo, božanjem in gladijenjem jih odpušča v določenem času k njihovim mamam, ako ne prenočujejo v vrtcu. S skrajno vestnostjo in vztrajnostjo vodi vse posle, vse vidi povsod svetuje in pomaga.

Pri vstopu v notranje prostore začuti človek, kakor bi vstopil v nekakšen nov, otroško pravičen svet. Vzoren red in čistoča bi dala domnevati, da to nikdo ne biva, kaj šele, da tu uganja droben roj svoj živ-zav. Vse je belo popleskano, čisto in ohranjeno tako, kakor bi se to izvršilo včeraj. Vežo krajšo sliko, iz katerih se zrcali harmonična skladnost stvarnosti in otroške domišljije. V igralnici vzbujajo pozornost umotvori majhnih prstkov, ki bodo nekdo morda ustvarjali neslutene podvige. Tu so razstavljene risbe, iz ilovice modelirani ptički, celo svoj stencas imajo. V času igranja potujejo dečki v zamisli na svojih gugalnih konjčkih v daljne kraje, deklice imajo obilo opravka s »puplikami«. Prijetno razvedrilo nudi otročadi Igrišče na prostem tik vrtca. Kdo bi mogel opisati, kaj vse se lahko ustvari na kupu peska, kako prijetno se počutijo malčki na gugalnici, na zibelki in slatiču.

Vstopimo v kuhinjo. Prijeten vonj nam priča, da je kosilo že pripravljeno. Kako ne! Saj se bliža poludne, ko imajo otroci obed. Danes bodo dobili paradiznikovo juho s cmoki, fižolovo omako s krompirjem, povrh pa še česnje. »To je kosilo za 26 dni,« je pripomnila upravnica, ki nam je dala še mnogo pojasnil o delu in vzdrževanju vrtca.

Zapuščal sem to važno vzgojno ustanovo z zadovoljstvom in utrujeno zavestjo: Cim več otroških vzgajališč, tem manj jetnišnic!

Belšak Lj.

Mestni odbor RK vabi k sodelovanju

Mestni odbor Rdečega križa v Ptuj je osredotočil svoje delo poleg ostalega v letošnjem letu predvsem v organiziranju poučnih zdravstvenih predavanj, organiziranju nočne dežurne službe na Reševalni postaji ter v zbiranju sredstev za nabavo omarič s sanitetnim materialom za večje stanovanjske zgradbe. Poučna zdravstvena predavanja organizira Mestni odbor po raznih ptujskih terenih, na katerih govorijo zdravniki in drugo zdravstveno osebje. Glede tega je treba le pripomniti, da se mnogi očete in matere, predvsem pa mladina vse premalo udeležujejo teh predavanj, ki so pa le njim v korist.

Nočno dežurno službo na Reševalni postaji v Ptuj opravljajo poleg redne dnevne službe le trije stalni uslužbenci.

Nesreča nikdar ne počiva...

Hajdoše. Brodnjak Janez se je pri sekanju drv dne 28. maja t. l. vsek v desno nogo.

Smolinci. Prošnjak Anton si je 25. maja pri padcu poškodoval desno koleno.

Belavšek. Merc Liza si je 29. maja poškodovala pri delu prst desne roke.

Zg. Pristava. Plohl Jože si je 29. maja pri delu poškodoval koleno desne noge.

Ptuj. Mala Puntigam Nada si je pri padcu na stopnicah dne 26. maja strla levo nogo.

Majšperk. Pišek Albin se je 27. maja močno poškodoval pri padcu dne 27. maja.

Svetinci. Braček Stanko si je 28. maja zlomil roko nad laktom pri padcu dne 28. maja.

Vitomarci. Lavrenčič Anton se je 29. maja vsek s sekuro v levo nogo.

Lovrenc. Šetar Marija si je 29. maja strla pri padcu levo nogo.

Kicar. Lenarčič Marija si je pri padcu dne 29. maja poškodovala levo nogo v kolenu.

Strnišče — Gradis. Čeh Francu iz Derbetine je padel 29. maja na desno nogo debel kos lesa ter mu jo poškodoval.

Spuhlje. Bezjak Janez si je na poti iz šole 30. maja na steklu razrezal nogo.

Kicar. Kolarič Anton si je 30. maja pri delu v Ptuj zlomil nogo v gležnju.

Majšperk. Zelenko Jože je 29. maja padel s kolesa ter se močno poškodoval.

Ptuj. Dokler Ivana je 1. junija padla ter se poškodovala po glavi.

Starošinci. Mesarič Janezu je pri delu 31. maja zletela v desno oko istrta ter mu ga poškodovala.

Strnišče. Ivkovič Dragu je pri delu 31. maja močno stisnilo desno nogo ter mu jo močno poškodovala.

Ptuj. Vinko Martina je 30. maja napadel na cesti z motiklo Horvat Jože ter mu poškodoval levo roko.

Zaradi tega si je Mestni odbor RK postavil nalogo pridobiti med člani RK in med drugimi prostovoljci, ki bodo prisločili omenjenim trem uslužbencem na pomoč ter od časa do časa pomagali pri izvrševanju nočne službe na Reševalni postaji.

Omarice s sanitetnim materialom so nujno potrebne povsod, najbolj pa seveda v večjih stanovanjskih zgradbah in sploh tam, kjer se nahaja ali zbira večje število ljudi. S tem bi pa RK prisločili na pomoč tudi terenskim odborom PLZ ter jim pomagali pri izvrševanju nalog sanitetne službe.

Ni dvoma, da so omenjene naloge Rdečega križa v Ptuj posebne važnosti za vsakega Ptujčana ter je zato potrebno, da organizacijo pri njenem delu vsi podprejo.

Mestni odbor RK pripravlja za dne 8. junija t. l. »Cvetlični dan Rdečega križa v Ptuj« s družabnim popoldnevom in velikim srečolovom na vrtu in v prostorih Gasilskega doma v Ptuj, kamor vabi vse, ki hočejo služiti miru in medsebojni pomoči.

SE JE ČAS ZA UNIČEVANJE SIVIH VRAN

Splošno znana siva vrana ni le nevaren lovski škodiljivec, temveč je zaradi svoje požrešnosti in predznosti zasovražena tudi pri kmetovalcih, posebno pri gospodinjah, katerim z nevarno predznostjo posega med mlado perjad po dvorišču. Škoda, ki jo delajo vrane v loviščih, njivah in dvo-riščih je daleč večja od koristi, ki jih imamo od njih. Dokler vrana namerja ne najde za svoj nenasični kljun dovolj piščancev, mladih fazanov, zajčkov ali koruze na polju, se ne potruditi, da bi si polskala poljske miške ali druge škodljivce.

Najučinkovitejše sredstvo za uničevanje vran je strup, in sicer se uporablja strihlini pozimi, spomladi pa fosfor. Spomladansko zastrupljanje s fosforjem je učinkovitejše, ker se tokrat pokončajo v glavnem domače vrane, ki pri nas gnezdi, medtem ko se pozimi pokončujejo vrane, ki so se priteple v naše kraje iz severa in ki pri nas ne gnezdi.

Spomladansko zastrupljanje s fosforjem se vrši s kurjimi jajci, v katere se skozi majhno odprtino vbrizga 2 cm³ fosforne emulzije, odprtina pa se z mavcem zopet zamaši. Tako zastrupljena jajca se nastavijo po njivah, kjer je posejana koroza ali krompir, na dobro vidnih mestih. Uspeh ne izostane, ni pa pričakovati, da bi mrtva vrana obležala na mestu, ker strup ne deluje trenutno. Po zavitem strupu vrane navadno zelo žeja ter odleže proti vodi. Nekateri omagajo še med potjo, največ pa jih je najti pod drevjem ob vodi.

Lovci iz ptujškega okraja so se tudi letos pripravili na zastrupljanje vran. Nekateri družine so že položile prva zastrupljena jajca. Ker je zastrupljanje vran predvsem v interesu kmetovalcev, apelirajo ob tej priliki lovci, da jim

Ustanovili bomo Strelsko družino

Ptuj, 5. junija. — Na sestankih in zborih ZB NOV v Ptuj je bila vsaki-krat poudarjena nujnost organiziranja Strelske družine za mesto Ptuj. Večina članov ZB NOV je izrazila svojo pripravljenost sodelovanja, sprejet je bil celo sklep in vendar doslej na tem ni nič storjenega.

Zraven tega je na področju mesta Ptuj dovolj mladih ljudi, ki cenijo strelstvo kot lep šport pa tudi kot vzgojno sredstvo za usposabljanje mladega rodu za obrambne svrhe. Dijaki, učenci in gospodarstvu, mladinci in mladinke ter odrasli nedvomno čakajo na to, da bodo opravljene vse organizacijske priprave za ustvaritev društva.

Torej dovolj besedi samo o dobri volji.

V nedeljo 8. junija t. l. ob 8. uri bo občni zbor na Mestni ekonomiji v Ptuj, ki bo hitro končan, nekaj bodo odšli člani in članice novega društva skupno z novoizvoljenim odborom na strelšče.

Na ta način bo končno izpolnjena želja mladih strelcev in napravljen nov korak k patriotični vzgoji naših državljanov.

V Brstju se bodo pomerili fantje, kdo bo najboljši kosec

Brstje, 5. junija (LP). — Tukajšnji vaški odbor OF bo letos prvič pripravil okoliškimi in svojim kmetovalcem ter kmetijskim delavcem svojevrstno razvedrilo, ki predstavlja obenem tekmovalstvo, kdo izmed mladih kmetijskih kosev je spretnější, vztrajnejši in cenejši v kosnji naših lepo razcvetelih travnikov.

Na Arnuševem travniku v Brstjuh bo namreč 15. junija t. l. ob 15. uri popoldne »TEKMOVANJE KOSEV« iz Brstja, Spuhlje, Klearja in Rogoznice, Dornave in Podvine, kjer se bo okrog 30 krepkih fantov borilo za naziv »NAJBOLJŠEGA KOSCA V OBČINI«. Trije najboljši kosci bodo dobili lepe nagrade.

Za to tekmovalstvo je že sedaj veliko zanimanje. Tekmovalci se že pripravljajo pri predsedniku OF tov. Francu Zlenderu v KZ Rogoznica in zahtevajo pojasnila o površini travnika, o vrsti trave, če je teren kartinast itd. V četrtek 12. junija t. l. bodo končali s sprejemanjem prijav. Med ljudstvom je v zvezi s tem mnogo razpravljanja in vzpodbujanja mladih ljudi, naj bi se v čimvečjem številu udeležili tega tekmovalstva.

Po končanem tekmovalstvu se bodo tekmovalci in gledalci skupno razvedrili na veselici, ki bo nudila vsakomur več kot druge veselice.

Okrajno gledališče Ptuj

Sobota, 7. junija 1952 ob 20. (8.) uri: Carlo Goldoni: »LAZNIK«, veseloliga v dveh dejanjih (šestih slikah). Sodeluje orkester in sekstet SKUD »Jože Lacko« iz Ptuj. Zadnja predstava!

Nedelja, 8. junija 1952 ob 15. (3.) in 20. uri: »VESELI SPORED«. Gostovanje v Središču ob Dravi. (Dom ljudske prosvete.)

Registracija motornih vozil

Na podlagi pravilnika o registraciji motornih vozil (Ur. list FLRJ št. 24/52 in razpisa ministrstva za notranje zadeve FLRJ) bo oddelek za notranje zadeve okrajnega ljudskega odbora v Ptuj pričel z redno letno registracijo motornih vozil dne 9. junija 1952.

Registraciji se morajo javiti vsa motorna vozila in priklole. Vsak izostanek od registracije morajo lastniki oz. upravitelji motornih vozil pisмено ali ustmeno sporočiti oddelku za notranje zadeve. Od prijave so izvzeti traktorji, ki se izključno uporabljajo za poljedelska dela, ostali traktorji, ki se uporabljajo za prevoze po javnih cestah, morajo biti prijavljeni in registrirani. Pri prijavi za registracijo morajo lastniki motornih vozil urediti tudi prenose lastništva in druge spremembe, ki se nanašajo na podatke o tehničnem stanju vozila.

Vozila, ki so namenjena za javni promet, morajo v smislu 8. člena zgoraj navedenega pravilnika opravljati tehnični pregled, da se ugotovi, če vozila ustrezajo pogojem za varnost na javnih cestah. Tehnični pregled se bo vršil v Ptuj dne 16., 17. in 18. junija 1952 ob 7. do 12. in od 14. do 18. ure pred garažami SAP na Rajčevi cesti. Vozila, ki se prijavijo na tehnični pregled, naj bodo v brezhibnem stanju, očistena in namazana. Komisija bo ob pregledu po potrebi izvršila tudi poizkusno vožnjo zaradi ugotovitve tehničnega stanja vozila. V nobenem primeru se ne bo dovolila uporaba motornega vozila v javnem prometu, če ne bo odgovarjalo vsem prometovarnostnim predpisom.

Lastniki motornih vozil naj pred tehničnim pregledom preskrbijo dobre podlage za evidenčne tablice, ki naj bodo zadaj na levi strani, spredaj pa po možnosti v sredini.

Opozarjamo lastnike motornih vozil, da se drže gornjih navodil, ker pravilnik o registraciji motornih vozil predvideva tudi kazenske sankcije.

Iz pisarne oddelka za notranje zadeve v Ptuj

v tej koristni akciji ti pomagajo. Lovske družine bodo, v kolikor tega še niso storile, te dni zbirale jajca ter jih bodo kmetovalci v tem gotovo podprli ter prispevali čim več jajc. Po dosedanjih izkušnjah je uspeh najbolj zagotovljen z uporabo zdravih jajc. Pokvarjena jajca vrane le načne ter takšnega tudi pusti. Zastrupljanje je torej možno le s zdravimi jajci.

Kaj vse lidje

vün spraviša...

Kaj je mikrofons?

Kaj je mikrofons? Profesor: »Ivan, povej mi, kaj je mikrofons!«

Dijak: »Mikrofons je aparat, ki včasih ojačuje zvok, da se laže sliši, včasih pa brni, da ni mogoče nič slišati.«

Profesor: »Kdo uporablja ta aparat in ob kakih prilikah?«

Dijak: »Radiocenter Ptuj ob priliki raznih proslav.«

Mestni kino Ptuj

Od 13. junija do 16. junija: amer. film: »NAŠ WILLY JE JUNAK«.

Od 17. junija do 19. junija: amer. film: »NJEN OTROK«.

OBVESTILO

Obveščamo cenjene stranke, da smo se preselili iz Sindikalnega doma železnice v Dravsko ulico 6 (zraven lesenega mostu) ter se priporočamo za obisk pri ceneni, kvalitetni in solidni postrežbi.

Kolektiv čevljarke delavnice
»ZELEZNICAR«

Kaj je novega na knjižni polici pri podružnici Državne založbe Slovenije v Ptuj?

Maupassant: Njeno življenje. Ingolič: Človek na meji. Lalič: Svatba. Klasje št. 32 (Lili Novy: Lirika v času moderne) Slovenske narodne pesmi.

Rapotec: Praksa Italije. Jastrun: Mickiewicz. Lewis: Kraljevski Kingsblood. Hašek: Pustolovščine vojaka Švejka, II. del.

Mala knjižnica št. 52 (Mozart na potovanju v Prago). Mala knjižnica št. 53 (Balzac: Neznan moštvo).

Mala knjižnica št. 54 (Klopčič: Divji grm).

Beniška Slovenija. Dr. Bohinec: Slovensko Primorje v luči turizma.

Obveščamo naše cenjene odjemalce, da bomo v bodoče vodili tudi anglo-ameriško literaturo, t. j. leposlovje, revije, modne liste in druge strokovne knjige. Tozadevna naročila sprejemamo. Pohitite!

IZ MUZIKALIJ JE NA RAZPOLAGO SLEDEČE:

Škerjanec: Kontrapunkt in Fuga. A. Darian: Šola lepega petja. K. Rupel: Tehnika loka.

Pilihi: Začetna šola za krom. harmoniko I. in II. del.

Rančigaj: Narodne pesmi za mladino. Rančigaj: Narodne pesmi št. 22 in 23. Bravničar: Fantazija za violino in klavir.

Uloga: Deset otroških (Glasb. slikanica za najmlajše pianiste.)

Loeschhorn: Etude (opus 181, zvezek 1). Slovenske klavirske skladbe za mladino.

Stanič: Melodične etude za violino s spreml. klavirja.

Kajan: Iz težkih dni. Koehler: Šestnajst vaj za klavir (opus 224).

Pr. Prek: Šola za kitaro.

DARILA ZA TOMBOLO

Prosimo vse darovalce — privatnike in kolektive, da naj najpozneje do 20. junija t. l. predajo dobrote za tombolo tov. Mastenu Danilu pri Okrajni obrtni zbornici Ptuj, Krempljeva ulica št. 2 (bivše finančno poverjenstvo).

Odbor za tombolo za gradnjo kulturnega doma heroja Lacka v Ptuj.

VABILO!

Vse aktivne obveščamo, da bo posvetovanje kmečke mladine v nedeljo, 11. junija t. l., ker bodo 8. junija mladinski festivali po centrih. Na to posvetovanje naj poleg sekretarja aktivne pridejo še dva ali trije mladinci. Na posvetovanju se bo obravnavalo delo in naloge mladinske organizacije na vasi in vzgoja mladine.

Fotoamaterji!

Vabimo Vas, da se vključite v Fotoamatersko društvo Ptuj, ki ima svoj foto-laboratorij s potrebnimi kemikalijami za razvijanje filmov, kopiranje in povečevanje slik.

Prijave sprejema tov. Korenjak Milan, Ptuj, Sp. Breg (DES) ali tov. Bed Ferdo, Istotam.

Odbor.

Vabilo

Občinski komite LMS Podlehnik priredi v nedeljo, 8. junija 1952, začetkom ob 9. uri v Podlehniku

»MLADINSKI DAN — HALO ZE VABIJO!«

Spored:

Dopoldne ob 9. uri povorka. (Zbirališče na drž. posestvu Podlehnik). Tekma koscev, streljanje na strelišču (tekmovalstvo).

Popoldne ob 14. uri kolesarske dirke. (Zbirališče pri zadr. domu). Sledi nastop pionirjev, igralske družine (igra, trodejanka).

Med programom ogled plemenske živine, strojev in poskušnja haloških sortnih vin. Trg. podjetje »Preskrba« bo nudilo obiskovalcem raznovrstno blago.

Po programu podelitev diplom in nagrad. Sledi

PROSTA ZABAVA!

Za jedajo in pijačo poskrbljeno. Vljudno vabljeni vsi!

ODBOR

MALI OGLASI

PRODAM MLATILNICO v dobrem stanju. Naslov v upravi lista.

NAJDEN JE KLJUČ ZA VRATA. Vprašajte v upravi lista.

V REJO VZAMEM KRAVO. Vprašajte v upravi lista.

PRODAM 5. CEVNI »OLIMPIA« RADIO IN ROČNO ŽENSKO URO. Naslov v upravi lista.

PRODAM takoj enodružinsko hišo s kuhinjo, lokalom, 3 sobami in vrtom v Ormožu. Naslov v upravi lista.

PRODAM prav dobro ohranjen klavir. Naslov v upravi lista.

NA PRODAJ MLATILNICA »Humela«, vrtna freza z vsemi agregati, tudi kosilno napravo, in traktor »Empire« za cestne vožnje. Interesanti za vedene stroje naj se oglasi pri Kmetijskem gospodarstvu Dornava, p. Moškanjci pri Ptuj.

TRGOVSKO PODJETJE PRESKRBA PTUJ

opozarja cenjene potrošnike na ugodnosti velikega

SREČOLOVA

v vseh poslovalnicah »Preskrba«

v PTUJU, ORMOŽU, STRNIŠČU in MAJŠPERKU

1. dobitok: 50.000 din
2. dobitok: 30.000 din
3. dobitok: 20.000 din
4. dobitok: spalnica in še 1000 lepih praktičnih dobitkov

Žrebanje bo 10. julija 1952, ob 15. uri v Ptuj v Titovem domu

Oglejte si naše bogate bogate zaloge. Za vsak nakup v naših poslovalnicah vsaj za 50 din lahko dobite listek za srečolov.

Poskusite srečo!

Ne zamudite prilike!